

Development and Validation of The Persian Version of the Standard Stimulus Video to Measure Empathic Accuracy Between Couples.

Zeinab Ahmadi Majidi¹; Mohammad Ali Mazaheri^{2*}; Abbas Zabihzadeh³

¹ M.A. in Clinical Psychology, Department of Psychology, Shahid Beheshti University. Email: z.ahmadi.majidi@gmail.com / ORCID: 0009000216496939

² Professor, Department of Psychology, Shahid Beheshti University. Email: mazaheri45@gmail.com / ORCID: 0000000186382641

³ Assistant Professor, Department of Psychology, Shahid Beheshti University. Email: a_zabihzadeh@sbu.ac.ir / ORCID: 0000000286754764

Abstract:

Aim: Develop and validate the Persian version of the standardized stimulus video for measuring empathic accuracy between couples. **Method:** This study consisted of four steps. Firstly, a list of Iranian movies focusing on family and marital themes was compiled, from which 50 clips were selected. These clips ranged from two to five minutes in length and emphasized marital intimacy and conflicts. Secondly, these 50 clips were screened by 1046 participants, who assessed their relevance, intensity, and difficulty. Based on participant feedback, 10 clips that best aligned with the research objectives were chosen. Thirdly, eight couple therapists analyzed these 10 clips, extracting the emotions portrayed by the couples in each scene. Final stage involved validating the extracted emotions by collaborating with 644 participants. All participants were selected through convenience sampling.

Results: The study resulted in the creation of 10 standardized stimulus videos, ranging from two to five minutes in duration. These videos centered around the themes of marital intimacy and conflicts and were categorized into two groups: difficult and easy, severe and mild, based on their difficulty and intensity. These videos serve as tools for evaluating empathic accuracy between couples. **Conclusion:** The study's findings contribute to the understanding of empathy in couple relationships and pave the way for future research on the structure of empathy in these contexts. Additionally, it highlights the significance of cultural factors, such as dependency culture, and suggests the initiation of new lines of investigation in this area.

Keywords: Development and Validation, Empathic accuracy, standard stimulus video.

تهیه و رواسازی نسخه فارسی ویدئو محرک استاندارد برای اندازه‌گیری دقت

همدلانه در زوجین

زینب احمدی مجیدی^۱، محمدعلی مظاهری^{۲*}، عباس ذبیح‌زاده^۳

^۱ کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی. ایمیل:

z.ahmadi.majidi@gmail.com کد ارکید: ۰۰۰۹۰۰۰۲۱۶۴۹۶۹۳۹

^۲ استاد تمام گروه روانشناسی بالینی و سلامت، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید

بهشتی. ایمیل: mazaheri45@gmail.com کد ارکید: ۰۰۰۰۰۰۰۱۸۶۳۸۲۶۴۱

^۳ استادیار گروه روانشناسی بالینی و سلامت، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی.

ایمیل: a_zabihzadeh@sbu.ac.ir کد ارکید: ۰۰۰۰۰۰۰۲۸۶۷۵۴۷۶۴

چکیده

هدف: تهیه و رواسازی نسخه فارسی ویدئو محرک استاندارد برای اندازه‌گیری دقت‌همدلانه در زوجین.
روش: این مطالعه از نوع توصیفی و فرایند آن طی ۴ مرحله انجام شد. در مرحله نخست ضمن تهیه فهرستی از فیلم‌های ایرانی که درون‌مایه‌ای خانوادگی و زناشویی داشتند، ۵۰ برش کوتاه فیلم در بازه زمانی دو تا پنج دقیقه با محوریت موضوعی صمیمیت و تعارضات زناشویی انتخاب شدند. در مرحله دوم، این ۵۰ برش فیلم با مشارکت ۱۰۴۶ نفر، بر اساس میزان ارتباط، شدت و دشواری غربال شدند و در نهایت پس از تحلیل پاسخ‌های شرکت‌کنندگان، ۱۰ فیلمی که بیشترین ارتباط را با اهداف پژوهش داشتند انتخاب شدند. در مرحله سوم این ۱۰ برش فیلم توسط هشت زوج‌درمانگر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و احساسات و هیجانات زوج‌هایی که در این برش‌های کوتاه فیلم ایفای نقش کرده بودند، استخراج شدند. مرحله پایانی این مطالعه نیز با همکاری ۶۴۴ نفر شرکت‌کننده به اعتباریابی احساسات و هیجانات استخراج شده، اختصاص یافت. تمامی شرکت‌کنندگان به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. **یافته‌ها:** نتایج این مطالعه به صورت ۱۰ ویدئو محرک استاندارد در بازه زمانی دو تا پنج دقیقه با محوریت موضوعی صمیمیت و تعارضات زناشویی که از نظر سطح دشواری و شدت در دو طبقه دشوار و آسان، شدید و خفیف قرار می‌گرفتند، برای ارزیابی توانمندی دقت‌همدلانه در زوجین گزارش شدند. **نتیجه‌گیری:** یافته‌های این مطالعه در قالب فرهنگ وابسته بودن و آغاز خط پژوهشی نوین برای سنجش سازه همدمی در روابط زوجین مورد بحث قرار گرفت.

واژه‌های کلیدی: تهیه و رواسازی، دقت‌همدلانه، ویدئو محرک استاندارد

مقدمه

همدلی^۱ به‌عنوان یک مهارت بین‌فردی، به معنای توانایی ورود به دنیای شخصی دیگران و نگرستن از دریچه نگاه آن‌ها است. فرد همدل قادر است افکار و احساسات دیگران را شناسایی و درک کند و همچنین پاسخی مناسبی به آن‌ها داشته باشد. (مک‌دونالد و پرایس، ۲۰۱۹). علی‌رغم تعاریف متفاوت همدلی، در مورد سه مؤلفه اصلی آن یعنی شناختی، هیجانی و رفتاری توافق گسترده‌ای وجود دارد (اشمیت و گلهرت، ۲۰۱۷). همدلی شناختی^۲ به معنای درک و فهم افکار و احساسات دیگران است. درحالی که در همدلی عاطفی^۳ فرد همدل افزون بر درک احساسات دیگران به آن‌ها پاسخ مناسب نیز می‌دهد به‌طوری که ارتباط عاطفی برقرار می‌کند و در حالات عاطفی آن‌ها شریک می‌شود (اکولند و مرانیوس، ۲۰۲۱؛ خریدار و زینلی، ۲۰۱۹). همدلی رفتاری^۴ افزون بر دو وجه همدلی شناختی و هیجانی، به معنای ابراز پاسخ همدلانه به صورت عملی به دیگران است (فریدبرگ، ۲۰۰۷).

دیدگاه‌گیری^۵ به‌عنوان یکی از ابعاد شناختی همدلی، به معنی درک هشیارانه از چگونگی افکار و احساسات دیگران است بدون اینکه آن را شخصاً تجربه کرده باشیم (ورهوفستات و همکاران، ۲۰۱۶). دیدگاه‌گیری یک ویژگی مثبت در بین انسان‌ها است که اغلب به‌عنوان شرط لازم برای داشتن روابط سالم و کارآمد در نظر گرفته می‌شود و موجب تسهیل در تعاملات و به ویژه تعاملات بین زوجین می‌شود. افرادی که قادر هستند دیدگاه فرد مقابل را به طور دقیق‌تری در نظر بگیرند، در تشخیص نیازها، علایق و خواسته‌های وی نیز توانمندتر هستند. در صورتی که توانایی دیدگاه‌گیری پایین با مشکلات بین‌فردی بیشتری همراه است و برخی از شواهد پژوهشی نیز، مؤید وجود چنین ویژگی‌هایی در بین زوجین ناسازگار است (کرنشوا و همکاران، ۲۰۱۹). در حوزه سنجش توانایی دیدگاه‌گیری، دو رویکرد متفاوت مطرح است. رویکرد یکم که توسط دیویس ارائه شده است از یک پرسشنامه خود گزارش‌دهی به منظور ارزیابی ویژگی دیدگاه‌گیری^۶

^۱empathy

^۲cognitive empathy

^۳emotional empathy

^۴behavioral empathy

^۵perspective taking

^۶trait of perspective-taking

در افراد استفاده می‌کند. منظور از ارزیابی ویژگی دیدگاه‌گیری این است که افراد به‌طور کلی چه مقدار در پیش‌بینی دیدگاه دیگران با یکدیگر تفاوت دارند. رویکرد دوم که توسط ویلیام ایکس و همکاران (۲۰۰۱) ارائه شده است و اخیراً نیز در سال ۲۰۱۶ مورد تجدیدنظر قرار گرفته است، از طریق یک پارادایم تجربی، دیدگاه‌گیری موقعیتی^۱ را ارزیابی می‌کند. ایکس (۲۰۱۶) دیدگاه‌گیری موقعیتی را تحت عنوان دقت همدلانه^۲ به معنی درک دقیق شناختی افکار و احساسات طرف مقابل در طول یک تعامل مشخص معرفی می‌کند. او بیان می‌کند به جای ارزیابی توانایی درک دیدگاه دیگران به‌عنوان یک صفت در افراد، می‌توان میزان دقت هر فرد را به‌طور جداگانه و مستقیم، در طول یک تعامل خاص از طریق استنباط افکار و احساسات پی در پی شخصی دیگر اندازه‌گیری کرد.

ادبیات پژوهشی موجود در زمینه عملکرد رابطه زناشویی، همدلی و دقت همدلانه را به‌عنوان مؤلفه‌هایی که نقش محوری در شکل‌گیری مهارت‌های متمایزی از جمله توانایی مکالمه مؤثر، حل مسئله و کاهش رفتارهای ناخوشایند در زوجین و به‌طور کلی در بهبود کیفیت رابطه بین آن‌ها دارند، در نظر گرفته‌اند (کرنشو و همکاران، ۲۰۱۹؛ هینکنز و همکاران، ۲۰۱۸؛ کوهن و همکاران، ۲۰۱۵؛ کیممز، ۲۰۱۴؛ لوسکو و همکاران، ۲۰۱۴؛ گالو و همکاران، ۲۰۱۱). ارزیابی همدلی در روابط صمیمانه در اغلب پژوهش‌ها با استفاده از روش‌شناسی مرسوم یعنی ابزارهای خودگزارش‌دهی (پرسشنامه‌ها) صورت گرفته است. این ابزارها معمولاً آن بخشی از همدلی را که بیشتر درک شخص و یا ایده‌آل وی از میزان وجود این توانایی در خود است ارزیابی می‌کند و در نتیجه ممکن است گویای همدلی بکار برده شده در بطن روابط نزدیک با شریک زندگی نباشد و از واقعیت فاصله داشته باشد. از سوی دیگر، سنجش همدلی از طریق شیوه‌های سنجش آشکار در معرض این سوگیری قرار دارد که آزمودنی در پاسخ به سؤالات پرسشنامه صادق نباشد و همدلی در روابط را آنگونه که در حقیقت هست نشان ندهد. نکته حائز اهمیت دیگر در معایب روش‌های خودگزارش‌دهی این است که ابزار رفتارهای همدلانه در روابط صمیمانه تحت تأثیر

^۱situational perspective taking

^۲empathic accuracy

فرهنگ، آداب و رسوم و آموزش، در جوامع گوناگون متفاوت است و این روش در شناسایی و تمایز این رفتارها ناتوان است.

علاوه بر مطالب ذکر شده، ایکس و همکاران (۲۰۱۶) بیان کردند که داده‌های حاصل از پرسشنامه‌های خودگزارش‌دهی به ندرت با معیارهای عملکرد دقت همدلانه مرتبط است و این نشان می‌دهد که افراد در زمینه توانایی دقت همدلانه خود، آگاهی کمتری دارند (سند و همکاران، ۲۰۱۷) و به رغم وجود پیوندهای نظری در روش‌های خودگزارش‌دهی، سنجش همدلی در روابط نزدیک نیازمند بررسی عمیق‌تری است. آن‌ها در تبیین روش خود بیان کردند که این روش قادر است توانایی همدلی در افراد را به صورت ضمنی^۱ و با مقایسه استنتاج‌های هر آزمودنی با الگوی هدف و یا استنتاج‌های شریکش در تناسب با همان موقعیتی که وی در آن قرار دارد، بسنجد و از این طریق، این محدودیت‌ها را پوشش دهد. لذا به منظور دستیابی به دیدگاهی روشن‌تر در خصوص بررسی توانایی همدلی در بین زوجین، پژوهش حاضر روندی نو و متمایز از مطالعات پیشین را در دستور کار خود قرار داده است. نوآوری این پژوهش نسبت به مطالعات پیشین در این است که بجای همدلی، به طور اختصاصی، بر روی یکی از مؤلفه‌های شناختی همدلی با عنوان دقت همدلانه متمرکز شده است.

ایکس (۲۰۱۶) در رویکرد تجربی خود، دو روش متفاوت برای سنجش دقت همدلانه مطرح می‌کند. روش اول که بیشتر تحقیقات در زمینه ارزیابی همدلی در روابط عاشقانه از این سبک پیروی می‌کنند، بر پایه یک تعامل بدون ساختار^۲ بین شرکای عشقی صورت می‌گیرد. در این روش، دقت همدلانه هر یک از زوج‌های شرکت‌کننده بر اساس ویدئوهای ضبط شده از تعاملات خودشان ارزیابی می‌شود. روش دوم ارائه شده توسط ایکس که مدنظر پژوهش حاضر نیز هست بر پایه یک الگو محرک استاندارد^۳ دقت همدلانه را در بین افراد می‌سنجد. در این الگو از یک ویدئو که معمولاً گزیده‌ای از مجموعه تعاملات ویدئویی ضبط شده است به‌عنوان محرک استاندارد استفاده می‌شود. این ویدئو استاندارد شده می‌تواند از قبل آماده شده باشد و یا با توجه به اهداف

^۱implicit

^۲dyadic interaction paradigm

^۳standard stimulus paradigm

پژوهشی آن را تهیه کرد. از این روش در پژوهش‌های متعددی برای ارزیابی دقت همدلانه در روابط بین پزشک و بیمار، روان‌درمانگر و درمانجو، معلم و دانش‌آموز و مانند آن استفاده شده است (ایکس و همکاران، ۲۰۰۲، ۲۰۰۶).

مهم‌ترین مزیت روش دوم نسبت به روش اول این است که محرک هدف برای تمامی شرکت‌کنندگان یکسان است. در نتیجه این ویژگی فرصت مقایسه نمرات دقت همدلانه درک‌کننده‌ها با یکدیگر را فراهم می‌آورد و تفاوت‌های فردی در توانایی همدلی به‌طور معنی‌داری ارزیابی خواهند شد. درحالی که در روش اول تفاوت در میزان خوانا بودن شریک زندگی می‌تواند در استنتاج افکار و احساسات وی اثرگذار باشد؛ این گزاره به این معنا است که ممکن است فردی از دقت همدلانه بالایی برخوردار باشد اما شریک زندگی‌اش بسیار سخت‌افکار و احساساتش را ابراز کند و در نتیجه استنتاج افکار و احساسات وی با خطا صورت پذیرد.

مروری بر ادبیات پژوهشی در حیطه دقت همدلانه نشان می‌دهد که غالب پژوهش‌های انجام شده در بستر روابط صمیمانه، از روش نخست ویلیام ایکس استفاده کرده‌اند و الگوی هدف برای هر شخص متمایز از دیگری بوده است. با در نظر گرفتن این محدودیت که این روش در ارزیابی تأثیر ویژگی‌های فردی همچون پیچیدگی‌های شناختی، انعطاف‌پذیری و سازگاری روانی در میزان توانمندی دقت همدلانه ناتوان است، نوآوری در تهیه الگوی هدف یکسان برای ارزیابی دقت همدلانه در روابط زوجین می‌تواند علی‌رغم تحلیل زوجی نتایج، مقایسه‌های فردی در روابط عاشقانه، که یکی از محدودیت‌های پژوهش‌های پیشین به شمار می‌آید را نیز ارائه کند.

در این پژوهش، به منظور تهیه الگوی یکسان برای ارزیابی دقت همدلانه، از مجموعه‌ای متشکل از فیلم‌های سینمایی و سریال‌های تلویزیونی سال‌های دور و نزدیک ایرانی استفاده شد. مزیت استفاده از این فیلم‌ها به‌عنوان محرک استاندارد این است که این فیلم‌ها توسط گروهی متخصص و حرفه‌ای که به بهترین شکل می‌توانستند هیجانات را نشان دهند و نمایی دقیق و ملموس از روابط زوجین ایرانی ارائه دهند، ساخته شده است. دیگر مزیت آن این است که فیلم‌ها از نظر محتوایی در دو گروه با محتوای صمیمیت و تعارضات زناشویی قرار گرفته‌اند تا بتوانند دامنه گسترده‌ای از هیجانات را دربرگیرند. افزون بر این، ویدئوکلیپ‌های استفاده شده در این پژوهش از نظر سطح دشواری و شدت در دسته‌هایی، با بارهیجانی خفیف و شدید، دشوار و

آسان قرار گرفتند و این تفکیک به این علت اهمیت فراوان داشت که با استفاده از آن می‌توانستیم تفاوت‌های فردی در دقت همدلانه را بهتر شناسایی کنیم.

پس از مرور ادبیات پژوهشی انجام شده در حیطه همدلی در روابط نزدیک در ایران، پژوهشی یافت نشد که به‌طور اختصاصی، بر روی یکی از مؤلفه‌های شناختی همدلی با عنوان دقت همدلانه متمرکز شده باشد و با هدف ساخت ابزاری نوین، توانمندی دقت همدلانه را مورد واکاوی قرار داده باشد و به همین علت به نظر می‌رسد که یافته‌های این پژوهش از جهت نوآوری و فرهنگ وابسته بودن و همچنین به عنوان سرآغازی برای شروع مطالعاتی نو در ایران، از اهمیت شایان توجه‌ای برخوردار است. با توجه به مطالب ذکر شده، هدف ما از انجام این مطالعه، تهیه و روسازی تعدادی برش کوتاه فیلم از مجموعه فیلم‌های سینمایی و سریال‌های تلویزیونی ایرانی بود تا تحت عنوان ویدئو محرک استاندارد برای ارزیابی دقت همدلانه در روابط صمیمانه مورد استفاده قرار گیرد. این ابزار می‌تواند در آینده اطلاعات کاربردی و مفیدی برای مشاوران و متخصصان در حیطه روابط زناشویی و پیش از ازدواج فراهم آورد و همچنین ویدئو کلیپ‌های روسازی شده در این مطالعه می‌توانند در پژوهش‌های آتی به‌عنوان ابزاری برای سنجش دقت همدلانه مورد استفاده پژوهشگران قرار گیرند.

روش پژوهش

این پژوهش با طرح تحقیق مقطعی-توصیفی و الگو گرفتن از پارادایم محرک استاندارد ایکس، به تهیه و روسازی مجموعه ویدئو کلیپ‌های فارسی زبان پرداخته است تا از این طریق توانمندی دقت همدلانه را در افراد ارزیابی کند.

شرکت‌کنندگان

شرکت‌کنندگان مرحله اول

جامعه آماری این مرحله از مطالعه، به شیوه در دسترس و شامل پنج فرد از میان اعضاء تیم تحقیق که شناخت نسبتاً بالایی به فیلم‌های تلویزیونی و سینمایی ایرانی داشتند بود.

شرکت‌کنندگان مرحله دوم

جامعه آماری مرحله دوم این مطالعه دربرگیرنده کلیه افراد بالای ۱۸ سال بود که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. حجم نمونه در این بخش از مطالعه شامل ۱۰۴۶ نفر شرکت‌کننده بود که در این میان ۲۷۰ نفر (۲۵/۸٪) مرد، ۷۲۹ نفر (۶۹/۷٪) زن و ۴۷ نفر (۴/۵٪) با جنسیت نامعلوم بودند. نمونه‌های این مرحله با ارسال اطلاعاتی در شبکه‌های موجود در فضای مجازی و از طریق پرسشنامه‌های آنلاین گردآوری شدند. میانگین و انحراف معیار سنی شرکت‌کنندگان به ترتیب ۲۴/۷ و ۷/۲۶ بوده است. در این میان ۸۲۹ نفر (۷۹/۲٪) مجرد، ۱۶۹ نفر (۱۶/۲٪) متأهل و ۴۸ نفر (۴/۶٪) با وضعیت نامعلوم بودند. از بین تمامی شرکت‌کنندگان این مرحله، ۸ نفر (۰/۸٪) با پایه تحصیلی زیردیپلم، ۴۰۱ نفر (۳۸/۶٪) دیپلم، ۴۵ نفر (۴/۳٪) فوق دیپلم، ۳۳۸ نفر (۳۲/۷٪) لیسانس، ۱۹۷ نفر (۱۸/۹٪) فوق لیسانس، ۳۷ نفر (۳/۶٪) دکتری و ۲۰ نفر (۱/۹٪) با مدرک نامعلوم بودند.

شرکت‌کنندگان مرحله سوم

جامعه آماری در مرحله سوم مطالعه، شامل تعدادی روان‌شناس متخصص در حیطه زوج بود که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. حجم نمونه در این مرحله متشکل از هشت روان‌شناس، شامل سه مرد و پنج زن بود که از این میان، ۴ نفر هیئت علمی دانشگاه‌های شهید بهشتی و علوم پزشکی تهران و ۴ نفر کاندیدای دکتری روانشناسی بالینی در دانشگاه شهید بهشتی بودند. ملاک‌های انتخاب آن‌ها داشتن مدرک دکتری روان‌شناسی و یا اشتغال به تحصیل در دوره دکتری روان‌شناسی، داشتن مجوز کار بالینی و برخورداری از حداقل ۵ سال تجربه کاری در حوزه زوج‌درمانی بود.

شرکت‌کنندگان مرحله چهارم

جامعه آماری و روند انتخاب نمونه در مرحله چهارم همانند مرحله دوم انجام شد. حجم نمونه در این مرحله شامل ۶۴۴ نفر بود که از این تعداد ۲۳۹ نفر (۳۷/۱٪) مرد، ۴۰۱ نفر (۶۲/۳٪) زن و ۴ نفر (۰/۶٪) با جنسیت نامعلوم بودند. میانگین و انحراف معیار سنی شرکت‌کنندگان به ترتیب ۲۲/۸۹ و ۵/۸۱ بود. از میان این تعداد شرکت‌کننده، ۵۴۹ نفر (۸۵/۲٪) مجرد، ۸۸ نفر

(۱۳/۷٪) متأهل و ۷ نفر (۱/۱٪) با وضعیت نامعلوم بودند و افزون بر این اطلاعات، ۵ نفر (۸/۰٪) با پایه تحصیلی زیر دیپلم، ۳۳۱ نفر (۵۱/۳٪) دیپلم، ۲۳ نفر (۳/۶٪) فوق دیپلم، ۱۸۴ نفر (۲۸/۶٪) لیسانس، ۸۵ نفر (۱۳/۲٪) فوق لیسانس و ۱۶ نفر (۲/۵٪) دکتری بودند.

شیوه اجرا

شیوه اجرای مرحله اول

برش‌های کوتاه فیلم در این مطالعه طی دو مرحله تهیه شده است، نخست از پنج فرد آشنا در حیطه فیلم و سینما درخواست شد تا مجموعه‌ای از فیلم‌های سینمایی و سریال‌های تلویزیونی فارسی زبان که در بازه زمانی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۹ ساخته شده‌اند و دارای دو معیار باشند را به ما معرفی کنند. معیارها بدین صورت بود که اولاً فیلم‌ها دربرگیرنده یک تعامل دو نفره بین یک زن و مرد باشد و ثانیاً تعامل دو نفره بازگوکننده صمیمیت و یا تعارض در روابط زناشویی باشد. پس از تماشای بیش از ۲۰۰ فیلم توسط متخصصین، ۱۷۰ برش کوتاه فیلم در بازه زمانی ۲ تا ۵ دقیقه که همسو با اهداف مطالعه بودند انتخاب شدند. با توجه به اهداف این پژوهش و پس از بررسی سه تن از صاحب‌نظران حیطه روان‌شناسی، از میان ۱۷۰ برش کوتاه فیلم انتخابی، ۵۰ برش که کیفیت بالاتر و ارتباط بیشتری با اهداف پژوهش داشتند، برگزیده شدند به طوری که ۲۵ برش با محتوای صمیمیت در روابط زناشویی و ۲۵ برش با محتوای تعارض در روابط زناشویی بودند.

شیوه اجرای مرحله دوم

در مرحله دوم، به منظور غربال ۱۲ برش کوتاه فیلم از میان ۵۰ برش تهیه شده در مرحله قبل، پرسشنامه‌ای آنلاین تدوین شد که در آن ۱۰۴۶ نفر شرکت کردند. تمامی شرکت‌کنندگان به شیوه نمونه‌گیری در دسترس و از طریق ارسال پیام‌هایی در رسانه‌های اجتماعی، گردآوری شدند. در پیام ارسال شده، علاوه بر معرفی پژوهش به صورت مختصر و زمان تقریبی پاسخ به پرسش‌ها، لینکی که آزمودنی را مستقیماً به صفحه اصلی پرسشنامه هدایت می‌کرد، قرار داده شده بود. تمامی پرسشنامه‌ها در این پژوهش به صورت آنلاین و در سامانه پرس‌لاین طراحی

شده بودند. در صفحه نخست پرسشنامه، توضیحاتی مبنی بر ملاک‌های ورود پاسخ‌دهندگان و رضایت آگاهانه از مشارکت در پژوهش قرار داده شده بود و شرکت‌کنندگان پس از مطالعه صفحه نخست و در صورت تمایل به مشارکت، به صفحه بعد که مربوط به اطلاعات جمعیت‌شناختی و سپس صفحات بعدی که سؤالات تحقیق و فیلم‌ها در آن درج شده بود، وارد می‌شدند. پاسخ‌دهی به تمامی سؤالات بجز سؤالات جمعیت‌شناختی الزامی بود. پس از اتمام پاسخ‌دهی و انتخاب کلید ارسال توسط شرکت‌کننده، پاسخ‌ها در سامانه پرس‌لاین ضبط و به شیوه خودکار در حساب کاربری محقق بارگزاری می‌شد. به دلیل تعداد بالای فیلم‌های کوتاه، آن‌ها را به ۱۰ پرسشنامه مجزا تقسیم کردیم به گونه‌ای که در هر پرسشنامه پنج فیلم قرار داده شد. در این پرسشنامه‌ها علاوه بر سؤال‌های دموگرافیک سه سؤال در حیطه ارتباط، شدت و میزان دشواری برش‌های کوتاه فیلم نیز از افراد پرسیده شد. این سه سؤال بدین شرح بود:

۱. از نظر شما این سکناس چقدر با موضوع اختلافات بین زن و مرد (و یا صمیمیت) در رابطه زناشویی ارتباط دارد؟

۲. از نظر شما شدت اختلاف (و یا صمیمیت) بین زن و مرد در این سکناس چقدر است؟

۳. از نظر شما چقدر حدس زدن افکار و احساسات بازیگران زن و مرد در این سکناس دشوار است؟

هر یک از این پرسش‌ها با هدف مشخصی مطرح گردیده بود، علت پرسش سؤال مربوط به میزان ارتباط این بود که در مرحله قبلی فیلم‌ها از نظر متخصصین انتخاب و دسته‌بندی شده بودند و این احتمال وجود داشت که از دید افراد جامعه به خوبی نشان‌دهنده صمیمیت و تعارض در روابط زوجین نباشند. بر این اساس، هدف از پرسش این سؤال این بود که فیلم‌های نهایی از دید عموم افراد جامعه نیز صمیمیت و تعارض در روابط زوجین را نشان دهند. پرسش مربوط به میزان شدت و دشواری نیز با این اهداف مطرح شده بودند که فیلم‌ها در دسته‌های کلی خفیف، شدید و دشوار، آسان قرار بگیرند. این طبقه‌بندی به این علت بود که ممکن است تمامی شرکت‌کنندگان هنگام مشاهده فیلم‌های کوتاه با شدت شدید و همچنین فیلم‌های آسان از نظر خوانا بودن احساسات بازیگران، به راحتی قادر به تشخیص و استنتاج احساسات و هیجانات بازیگران باشند و تمایزهای فردی در میزان دقت همدلانه به خوبی قابل ارزیابی نباشد. در صورتی

که قرار گرفتن فیلم‌هایی با شدت خفیف در کنار فیلم‌هایی با شدت شدید و همچنین فیلم‌هایی که از نظر خوانا بود احساسات بازیگران دشوارتر هستند در کنار فیلم‌های آسان، می‌تواند مجموعه‌ای متنوع از فیلم‌ها را فراهم آورد و ارزیابی دقیق‌تری از تفاوت‌های افراد در توانایی دقت همدلانه نشان دهد.

در ادامه فرایند اجرایی، آزمودنی‌ها پس از تکمیل اطلاعات دموگرافیک خود، فیلم‌ها را پخش می‌کردند و پس از تماشای هر فیلم به سه سؤال مربوط به آن در مقیاس‌های ۱۰ درجه‌ای پاسخ می‌دادند. لازم به ذکر است که در ابتدای پرسشنامه هدف پژوهش توضیح داده شده بود و آزمودنی‌ها مختار به شرکت در این فعالیت بودند. به‌طور میانگین به هر پرسشنامه حدود ۱۰۴ نفر پاسخ دادند که در مجموع ۱۰۴۶ نفر در این مرحله از پژوهش شرکت کردند. پس از پایان این مرحله از پژوهش و تحلیل پاسخ شرکت‌کنندگان در نهایت ۱۲ برش کوتاه (شش فیلم با موضوع صمیمیت و شش فیلم با موضوع تعارض) که بیشترین ارتباط را با موضوع صمیمیت و تعارضات زناشویی داشتند و از نظر سطح دشواری و شدت در دو طبقه دشوار و آسان، شدید و خفیف قرار می‌گرفتند، انتخاب شدند. اطلاعات مربوط به ۱۲ فیلم انتخابی در جدول شماره (۱)، قابل مشاهده است.

جدول ۱- بیوگرافی ویدئو کلیپ‌های نهایی

ردیف	بیوگرافی فیلم	محتوای کلیپ	بازه زمانی کلیپ	میانگین میزان ارتباط کلیپ	میانگین میزان شدت کلیپ	میانگین میزان دشواری کلیپ
۱	جدایی نادر از سیمین؛ اصغر فرهادی؛ سال تولید: ۱۳۸۹	تعارض در روابط زنشویی	۰۰:۰۳:۴۵	۷/۰۴	۶/۴۴	۴/۷۷
۲	زیر سقف دودی؛ پوران درخشنده؛ سال تولید: ۱۳۹۵	تعارض در روابط زنشویی	۰۰:۰۳:۳۵	۷/۲۵	۶/۹۴	۴/۶۴
۳	نبات؛ نگاه ارضی؛ سال تولید: ۱۳۹۶	تعارض در روابط زنشویی	۰۰:۰۴:۱۲	۷/۵۳	۷/۴۴	۵/۴۶
۴	هفت ماهگی؛ هاتف علیمردانی؛ سال تولید: ۱۳۹۴	تعارض در روابط زنشویی	۰۰:۰۴:۰۹	۷/۷۰	۷/۲۶	۵/۰۹
۵	اتاق تاریک؛ روح الله حجازی؛ سال تولید: ۱۳۹۶	تعارض در روابط زنشویی	۰۰:۰۲:۳۰	۷/۸۷	۷/۳۶	۴/۳۱
۶	عصریخیندان؛ مصطفی کیایی؛ سال تولید: ۱۳۹۳	تعارض در روابط زنشویی	۰۰:۰۲:۴۶	۷/۴۷	۷/۴۱	۵/۱۸
۷	امکان مینا؛ کمال تبریزی؛ سال تولید: ۱۳۹۴	صمیمیت در روابط زنشویی	۰۰:۰۴:۳۸	۷/۱۶	۷/۱۸	۵/۲۱
۸	شهرزاد؛ حسن فتحی؛ سال تولید: ۱۳۹۵	صمیمیت در روابط زنشویی	۰۰:۰۵:۰۰	۸/۵۴	۸/۳۵	۴/۴۳
۹	تنهایی لیلا؛ محمد حسین لطیفی؛ سال تولید: ۱۳۹۴	صمیمیت در روابط زنشویی	۰۰:۰۳:۵۲	۶/۹۵	۶/۸۲	۵/۳۱
۱۰	شوق پرواز؛ بدالله صمدی؛ سال تولید: ۱۳۹۰	صمیمیت در روابط زنشویی	۰۰:۰۵:۰۰	۷/۱۰	۷/۱۵	۵/۲۱
۱۱	شوق پرواز؛ بدالله صمدی؛ سال تولید: ۱۳۹۰	صمیمیت در روابط زنشویی	۰۰:۰۲:۵۷	۸/۳۰	۸/۳۳	۴/۳۷
۱۲	فرشته‌ها با هم می‌آیند؛ منوچهر محمدی؛ سال تولید: ۱۳۹۲	صمیمیت در روابط زنشویی	۰۰:۰۳:۳۸	۷/۱۴	۶/۷۹	۴/۶۹

شیوه اجرای مرحله سوم

در مرحله سوم مطالعه، از هشت روان‌شناس متخصص در حیطه زوج دعوت به همکاری شد تا پس از تماشای ۱۲ برش کوتاه فیلم، احساسات و هیجانات بازیگرانی که به‌عنوان زوج در آن‌ها نقش ایفا می‌کردند را استنتاج کنند. به دلیل اینکه روان‌شناسان فرصت کافی برای دیدن و تمرکز

بر فیلم‌ها را داشته باشند، برش‌های کوتاه فیلم از قبل در اختیار آن‌ها قرار داده شد. سپس در یک جلسه گروهی و با پخش مجدد فیلم‌ها برای آن‌ها، نظرات هر یک به طور جداگانه در زمینه احساسات و هیجانات تجربه شده توسط بازیگران در هر فیلم پرسیده شد و در نهایت برای هر یک از بازیگران به طور مجزاً، فهرستی از احساسات و هیجانات تهیه شد. علاوه بر این محقق نظر روان‌شناسان را در حوزه میزان ارتباط ویدئوکلیپ‌ها با موضوع صمیمیت و تعارض در روابط زناشویی جویا شد. به دلیل تعداد بالای ویدئوکلیپ‌ها، در پایان این مرحله از روان‌شناسان خواسته شد که پس از تبادل نظر با یکدیگر، از میان این ۱۲ فیلم، دو فیلمی که نسبت به سایرین از کیفیت پایین‌تری برخوردار بودند را حذف کنند (نهایتاً فیلم‌های عصریخندان و شوق پرواز حذف شدند).

شیوه اجرای مرحله چهارم

در مرحله چهارم به جهت ارزیابی و رتبه‌بندی احساسات و هیجاناتی که در مرحله قبل توسط روان‌شناسان متخصص در حیطه زوج‌تهیه شده بودند، پرسشنامه‌ای آنلاین در سامانه پرس‌لاین مشابه پرسشنامه مرحله دوم تدوین شد که ۶۴۴ نفر به سؤالات آن پاسخ دادند. فرایند گردآوری شرکت‌کنندگان کاملاً مشابه مرحله دوم پژوهش انجام شد و پاسخ‌دهندگان پس از ورود به پرسشنامه از طریق لینک قرار گرفته شده در پیام‌های ارسالی، توضیحات مربوط به اهداف، ملاک ورود، روند اجرا و اختیاری بودن شرکت در پژوهش را مطالعه می‌کردند و در صورت تمایل به مشارکت پس از تکمیل اطلاعات دموگرافیک خود، فیلم‌ها را مشاهده می‌کردند. آن‌ها بعد از تماشای هر فیلم می‌توانستند احساسات و هیجانات هر بازیگر را از میان لیستی که در اختیارشان قرار داده شده بود، انتخاب و سپس شدت هر احساس یا هیجان انتخاب شده را در یک مقیاس ۱۰ درجه‌ای مشخص کنند. به دلیل اینکه ممکن بود هیجان یا احساسی از نظر پاسخ‌دهندگان در هر یک از فیلم‌ها وجود داشته باشد که در لیست ما قرار نگرفته بود، سؤالی قرار داده شد تا پاسخ‌دهندگان بتوانند بعد از دیدن فیلم، هیجان یا احساس پیشنهادی خود را برای هر بازیگر مطرح کنند. علاوه بر این شرکت‌کنندگان پس از تماشای هر فیلم به سؤالی کوتاه پاسخ مبنی بر اینکه آیا از قبل این فیلم را به صورت کامل تماشا کرده‌اید یا خیر پاسخ می‌دادند. هدف از پرسش

این سؤال این بود که دریابیم بین پاسخ‌های شرکت‌کنندگانی که از داستان فیلم با خبر هستند و آن‌هایی که صرفاً همین چند دقیقه را برای نخستین بار مشاهده می‌کنند، تفاوت معناداری وجود دارد یا خیر.

به منظور کاهش بی‌دقتی در پاسخ‌های شرکت‌کنندگان در هنگام تشخیص احساسات و هیجانات بازیگران، هر دو فیلم در یک پرسشنامه جداگانه قرار داده شد که در مجموع پنج پرسشنامه تهیه شد. به طور میانگین در این مرحله از پژوهش، به هر پرسشنامه حدود ۱۲۵ نفر پاسخ دادند که در مجموع ۶۴۴ نفر در این مرحله شرکت کردند.

یافته‌ها

به منظور تجزیه و تحلیل ویژگی‌های جمعیت‌شناختی گروه نمونه و همچنین داده‌های مربوط به فیلم‌ها و احساسات و هیجانات در هر یک از مراحل این مطالعه از روش‌های آمار توصیفی از جمله جداول فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد استفاده شد.

- مرحله اول

اطلاعات مربوط به ۵۰ برش کوتاه فیلم که توسط محقق و گروهی از افراد آشنا به حوزه فیلم و سینما از میان فیلم‌های سینمایی و سریال‌های ایرانی انتخاب شدند در جدول شماره (۶)، پیوست شماره یک نشان داده شده است. این مجموعه از فیلم‌های انتخابی در بازه سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۷ تولید شده‌اند. مدت زمان تمامی برش‌های انتخابی در بازه ۲ تا ۵ دقیقه است و به طور کلی میانگین مدت زمان ۵۰ ویدئوکلیپ انتخاب شده، ۳ دقیقه و ۳۲ ثانیه است. به طور متوسط از هر فیلم حدود ۱/۷ برش کوتاه انتخاب شده است که از این میان، بیشترین برش‌های انتخابی از قسمت‌های مختلف سریال شوق پرواز بوده است.

- مرحله دوم

در این بخش از مطالعه، ۱۲ ویدئوکلیپ پس از سه مرحله از میان ۵۰ ویدئوکلیپ انتخاب شدند. نخست ۵۰ ویدئوکلیپ بر اساس میزان ارتباط با محتوای تعارضات و صمیمیت در روابط زناشویی مرتب و ۳۰ ویدئوکلیپی که ارتباط بیشتری داشتند، انتخاب شدند. در مرحله بعد، این ۳۰ ویدئوکلیپ بر اساس میزان شدت مرتب و به دو گروه ۱۵ تایی با شدت شدید و خفیف تقسیم

شدند. سپس فیلم‌ها در هر یک از این گروه‌ها به صورت جداگانه بر اساس میزان دشواری رتبه‌بندی شدند و در نهایت از هر گروه، سه ویدئوکلیپ با دشواری بالا و سه ویدئوکلیپ با دشواری پایین مدنظر ما قرار گرفتند، به این صورت که از هر گروه، شش ویدئوکلیپ انتخاب شدند و در مجموع، ۱۲ ویدئوکلیپ با میزان ارتباط بالا، شدت شدید و خفیف و دشواری بالا و پایین به‌عنوان ویدئوکلیپ‌های نهایی انتخاب شدند. از این میان، شش ویدئوکلیپ با موضوع صمیمیت و شش ویدئوکلیپ با موضوع تعارض در روابط زناشویی بودند. پیش از این در جدول شماره (۱)، بیوگرافی این ویدئوکلیپ‌ها نشان داده شده است. لازم به ذکر است که ما در این مرحله ۱۲ ویدئوکلیپ انتخاب کردیم اما در نهایت ۱۰ ویدئوکلیپ مورد هدف این مطالعه جهت رواسازی است. علت انتخاب دو ویدئوکلیپ اضافه این بود که تعداد فیلم‌ها بیشتر از هدف اصلی پژوهش باشد تا در صورتی که فیلمی از نظر گروه روان‌شناسان در مرحله بعد، کیفیت کافی جهت ارائه در مرحله پایانی پژوهش را نداشته باشد، حذف شود.

- مرحله سوم

نتایج این مرحله پس از استنتاج احساسات و هیجانات بازیگران توسط گروه روان‌شناس متخصص در زمینه زوج به صورت لیست‌هایی اولیه از احساسات و هیجانات برای هر یک از بازیگران گزارش شد. به عنوان نمونه جداول شماره (۲) و (۳)، احساسات و هیجانات اولیه استخراج شده برای بازیگران زن و مرد در فیلم نبات را نشان می‌دهند. در پایان این مرحله و بعد از بررسی‌های صورت گرفته بر روی هر قطعه فیلم، دو ویدئوکلیپ که مربوط به فیلم‌های شوق پرواز و عصریخندان بودند و نسبت به سایرین کیفیت پایین‌تری داشتند حذف شدند و ویدئوکلیپ‌های مربوط به فیلم‌های جدایی نادر از سیمین، زیر سقف دودی، نبات، هفت ماهگی، اتاق تاریک، امکان مینا، شهرزاد، تنهایی لیلا، شوق پرواز و فرشته‌ها باهم می‌آیند به عنوان ویدئو محرک‌های نهایی مدنظر گرفته شدند. بیوگرافی ویدئوکلیپ‌ها در جدول شماره (۱) گزارش شده است.

جدول ۲- احساسات بازیگر زن (نازنین فراهانی) در فیلم نبات با محتوای تعارض زناشویی

نام احساس	نام احساس	نام احساس	نام احساس	نام احساس
۱ خشم	۲ غم	۳ سردرگمی و بلاتکلیفی	۴ تردید و دودلی	نام احساس
۵ احساس حقارت	۶ استیصال و درماندگی	۷ احساس بدبختی	۸ شرم	نام احساس
۹ ترس	۱۰ درک نشدن	۱۱ عجز و کلافگی	۱۲ احساس گناه	نام احساس
۱۳ احساس رنجیدن	۱۴ احساس پشیمانی	۱۵ احساس مورد توجه قرار گرفتن		نام احساس

جدول ۳- احساسات بازیگر مرد (شهاب حسینی) در فیلم نبات با محتوای تعارض زناشویی

نام احساس	نام احساس	نام احساس	نام احساس	نام احساس
۱ خشم	۲ غم	۳ احساس دیده نشدن و طرد شدن	۴ احساس دوست داشته نشدن	نام احساس
۵ احساس حقارت	۶ سوپررایز و غافلگیری	۷ انفصال و گسستگی	۸ احساس گناه	نام احساس
۹ احساس تنفر	۱۰ بی‌پناهی	۱۱ ناامنی	۱۲ کلافگی	نام احساس
۱۳ آزرده‌گی	۱۴ ترس			نام احساس

- مرحله چهارم

در این مرحله احساساتی که بیشترین رأی را از نظر افراد کسب کرده بودند، به همراه میانگین شدتی که توسط تمامی شرکت‌کنندگان برای هر حس تعیین شده بود، به‌عنوان معیار برای هر بازیگر در نظر گرفته شدند. به‌عنوان نمونه در جداول شماره (۴) و (۵) پنج احساسی که به ترتیب بیشترین تکرار را در بین مجموعه احساسات استنباط شده در پاسخ‌های شرکت‌کنندگان برای هر یک از بازیگران فیلم نبات داشته است به همراه میانگین و انحراف استاندارد شدت هر هیجان گزارش شده است.

جدول ۴- اطلاعات مربوط به بازیگر زن (نازنین فراهانی) در فیلم نبات با محتوای تعارض

شدت		تعداد			ردیف
SD	M	درصد فراوانی	پاسخها (از ۱۶۷ نفر)	احساس و هیجان	
۱/۸	۷/۵۸	۷۱/۳٪	۱۱۹	سردرگمی و بی‌تکلیفی	۱
۱/۶۷	۷/۳۸	۷۰/۱٪	۱۱۷	غم	۲
۲/۱۸	۷/۴	۶۴/۱٪	۱۰۷	درک نشدن	۳
۱/۸۳	۷/۷۱	۶۱/۱٪	۱۰۲	استیصال و درماندگی	۴
۱/۵۱	۷/۷۴	۶۰/۵٪	۱۰۱	عجز و کلافگی	۵

جدول ۵- اطلاعات مربوط به بازیگر مرد (شهاب حسینی) در فیلم نبات با محتوای تعارض

شدت		تعداد			ردیف
SD	M	درصد فراوانی	پاسخها (از ۱۶۷ نفر)	احساس و هیجان	
۱/۸۴	۷/۷	۷۸/۴٪	۱۳۱	خشم	۱
۱/۶۲	۸/۲۷	۷۱/۳٪	۱۱۹	احساس دوست داشته نشدن	۲
۱/۴	۷/۹۷	۶۵/۹٪	۱۱۰	آزردگی	۳
۲/۱۲	۷/۶۶	۵۵/۱٪	۹۲	غم	۴
۱/۹۴	۸/۰۴	۴۶/۷٪	۷۸	احساس دیده نشدن و طرد شدن	۵

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش سعی بر این بوده است تا با تهیه و رواسازی مجموعه ویدئومحرک‌های استاندارد فارسی زبان، ابزاری برای سنجش دقت همدلانه در روابط زوجین ساخته شود. پژوهش‌های انجام شده در حیطه دقت همدلانه، نشان می‌دهد که تلاش‌های افراد در جهت استنتاج دقیق افکار و احساسات شریک عاطفی‌شان در طول تعاملات روزمره، از طرق متفاوتی می‌تواند به حفظ روابط بین‌فردی و صمیمانه و افزایش میزان رضامندی از رابطه تأثیر بگذارد. در

تبیین نقش مثبت این مؤلفه بر کیفیت روابط صمیمانه می‌توان بیان کرد که توانایی دقت همدلانه به فرد این امکان را می‌دهد تا نیازهای فعلی شریک زندگی‌اش را به درستی تشخیص دهد و حمایت‌های متناسب با آن‌ها را ارائه دهد. علاوه بر این، فرد می‌تواند در موقعیت‌های گوناگون، از دریچه نگاه شریک زندگی به مسائل و مشکلات بنگرد و درک دقیق‌تری از آن‌ها بدست آورد. این توانایی فرد را قادر می‌سازد تا در هنگام بروز رفتارهای نامناسب از سوی شریک، انگیزه‌های او را تشخیص دهد و در عوض ابراز پاسخ‌های رفتاری همسو با منافع شخصی و قرار گرفتن در جبهه مقابل، راه‌حلی ارائه دهد که مورد توافق طرفین باشد و از این طریق به حفظ پایداری رابطه کمک کند. (هینکنز و همکاران، ۲۰۱۸؛ کوهن و همکاران، ۲۰۱۵؛ ایکس و همکاران، ۲۰۱۳).

یکی دیگر از موضوعات درخور توجه در تبیین مطالعه حاضر در نظر گرفتن چارچوب نظریه ذهن به عنوان شاخص عملکرد افراد در همدلی شناختی است. با توجه به ارتباط نزدیک بین تعاریف دو مؤلفه دقت همدلانه و توانایی ذهن‌خوانی، می‌توان بیان کرد که دقت بالای ذهن‌خوانی (توانایی فهمیدن و درک احساسات) در روابط همسران با صمیمیت و رضامندی بیشتر از رابطه همراه است و ناتوانی در همدلی و درک حالات ذهنی دیگری غالباً مانعی در جهت انعطاف‌پذیری و پاسخ‌دهی مناسب به نیازمندی‌های وی است (شجاعی فر و همکاران، ۲۰۲۱). عبدی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی نشان دادند در عملکرد زوجین متقاضی طلاق نسبت به گروه متمایل به ادامه زندگی، هم در آزمون ذهن‌خوانی و هم در پرسشنامه مربوط به همدلی، نقصان وجود دارد. مرور پیشینه پژوهشی مرتبط با این مطالعه نشان می‌دهد که به رغم وجود پیوندهای نظری در روش‌های خودگزارش‌دهی، سنجش همدلی در روابط نزدیک نیازمند بررسی عمیق‌تری است. در همین راستا، تهیه و ساخت ابزارهای جدید به منظور سنجش ضمنی این مؤلفه و تمییز گروه‌های مورد مطالعه از یکدیگر و جایگزینی آن به جای روش‌های مرسوم چون سنجش‌های پرسشنامه‌ای که انتقادات زیادی بر آن وارد می‌باشد، طی یک دهه اخیر بسیار مورد توجه بوده است. از آنجایی که مشاهده فیلم در فراهم‌سازی موقعیت‌هایی به منظور تحریک هیجانات و فراخوانی رفتارهای همدلانه توانمندتر است، مطالعه حاضر برای ارزیابی دقت همدلانه از تعدادی ویدئوکلیپ به عنوان محرک استفاده کرده است. بر اساس جستجوی پژوهشگر تاکنون مطالعه‌ای پیرامون تدوین و رواسازی مجموعه ویدئوکلیپ‌های فرهنگ وابسته به منظور سنجش دقت

همدلا نه با الگو گرفتن از پارادایم محرک استاندارد ایکس، انجام نشده است و می‌توان گفت این ویدئو محرک‌های فارسی زبان، نخستین مجموعه رواسازی شده در این حیطه هستند. علاوه بر این، این ابزار در قیاس با روش‌شناسی‌های مرسوم، زمینه بدست آوردن یافته‌های دقیق‌تر، خاص‌تر و باارزش‌تری را در حیطه روابط زوجین فراهم می‌سازد؛ به عنوان نمونه می‌توان اطلاعات تازه‌ای در زمینه اینکه دقت همدلانه همسران به‌طور کلی در چه موقعیت‌هایی بیشتر دچار کژکاری می‌شود؟ موقعیت‌های دشوار و تعارض آمیز و یا موقعیت‌های شاد و صمیمی؟ موقعیت‌هایی که خطری جدی، رابطه را تهدید می‌کند و شدت تعارضات بین زوجین بالا است و یا موقعیت‌هایی که تعارضات سطحی و بی‌اهمیت هستند؟ همچنین با نگاهی دقیق‌تر می‌توان دریافت در چنین موقعیت‌هایی کژکاری بیشتر در زمینه شناسایی احساسات و هیجانات شریک عاطفی است و یا میزان برآورد شدت هیجانات وی با مشکل همراه است؟ از این رو می‌توان نتیجه گرفت که کاربست بیشتر این گونه ابزارها و مجموعه‌ها و اضافه شدن نمونه‌های جدید، به سنجش عینی و عملیاتی‌تر سازه همدلی کمک خواهد آمد.

به‌طور معمول، پژوهش‌های پیشین انجام شده بر اساس الگوی محرک استاندارد، تعدادی ویدئوکلیپ را تحت عنوان محرک، تهیه و استاندارد کرده و سپس از آن‌ها در جهت سنجش دقت همدلانه برای تمامی شرکت‌کنندگان استفاده کرده‌اند. به‌عنوان نمونه ایکس و همکاران (۲۰۱۳)، در پژوهش خود از چهار داوطلب زن درخواست کردند تا به‌طور مستقل در جلسات روان‌درمانی شبیه‌سازی شده شرکت و در مورد مشکلات واقعی و جاری در زندگی‌شان صحبت کنند. این جلسات ضبط و پس از آن هر یک از شرکت‌کنندگان، نوار ویدئویی مربوط به خود را مشاهده و افکار و احساساتی که در طول جلسه تجربه کرده بودند را گزارش کردند. سپس با کسب رضایت آن‌ها، این ویدئوکلیپ‌ها و داده‌های مربوط به افکار و احساسات گزارش شده را به‌عنوان محرک‌های تجربی در پژوهش خود مورد استفاده قرار دادند. در مطالعه دیگری که دمیوری و همکاران (۲۰۱۱)، بر روی کودکان مبتلا به اوتیسم انجام دادند، از تعامل تعدادی نوجوان درگیر اختلال بیش‌فعالی و تعدادی نوجوان سالم به منظور ساخت ۱۰ ویدئوکلیپ محرک استفاده شد. در مطالعه حاضر به منظور الگو گرفتن از پژوهش‌های پیشین در زمینه ساخت ویدئو محرک‌های استاندارد، بجای ساخت ویدئوهایی از تعاملات زوجین، مجموعه‌ای از برش‌های کوتاه

فیلم و سریال‌های ایرانی از پیش ساخته شده، به عنوان محرک در نظر گرفته شدند. ملکی (۱۳۹۸، ۲۰۲۱) در پژوهش‌های خود به منظور تدوین و رواسازی مجموعه‌هایی به عنوان هنجارهای عاطفی، دریافت که میزان تأثیرگذاری و قدرت ارزیابی مجموعه واژگان فرهنگ وابسته از مجموعه تصاویر چند فرهنگی بیشتر است. در همین راستا، این مطالعه نیز متمرکز به تهیه مجموعه ویدئوکلیپ‌هایی شد که در جامعه ایران و متناسب با فرهنگ و آداب و رسوم زوجین ایرانی ساخته شده‌اند. یکی دیگر از نقاط قوت این ویدئوکلیپ‌های استاندارد شده این است که بازیگرانی که در هر یک از این فیلم‌ها به عنوان زوج ایفای نقش می‌کنند، از مهارت بالایی برای ابراز و نمایش هیجانات مثبت و منفی در شرایط گوناگون برخوردارند و این ویژگی در انتقال بهتر و شفاف‌تر موضوع مدنظر و تحریک هیجانات شرکت‌کنندگان تأثیرگذار است.

با هدف کنترل ویژگی‌های هیجانی ویدئوکلیپ‌ها و فراهم ساختن یک مجموعه منسجم از محرک‌های استاندارد شده برای ارزیابی دقت همدلانه، در ویدئوکلیپ‌های گردآوری شده علاوه بر نقش فرهنگ، عوامل دیگری همچون میزان ارتباط با محتوای صمیمیت و تعارض در روابط زناشویی، شدت بالا و پایین محرک‌ها و میزان دشواری استنتاج احساس‌ها و هیجان‌ها به عنوان معیارهایی برای انتخاب ویدئوکلیپ‌ها لحاظ شده است. در همین راستا، در انتخاب و غربال ۱۰ ویدئوکلیپ نهایی از میان بیش از ۱۷۰ ویدئوی اولیه و استخراج هیجانات معیار برای بازیگران، علاوه بر نظر گروه متخصصین در حیطه فیلم و سینما و گروه زوج درمانگران، نظرات تعداد زیادی از افراد عادی نیز در نظر گرفته شدند.

با توجه به مطالب ذکر شده، مطالعه حاضر را می‌توان تلاشی نوین در راستای تهیه و ساخت ابزاری جهت سنجش همدلی در زوجین به حساب آورد. چنین مطالعاتی ضمن راه‌اندازی یک خط پژوهشی نو، می‌توانند کمک‌کننده ساخت ابزارهایی مناسب‌تر برای سنجش و افتراق توانایی همدلی در بین افراد باشند. بهره‌گیری از یک مجموعه فرهنگ وابسته و هنجاریابی شده می‌تواند ضمن بالا بردن قابلیت تکرار یافته‌ها، منجر به تسهیل ارتباط علمی میان پژوهشگران عرصه همدلی شود و نیز امکان مقایسه نتایج مطالعات مختلف را فراهم آورد. پژوهشگران می‌توانند پس از دریافت ۱۰ ویدئوکلیپ استاندارد شده، آن‌ها را به صورت جداگانه برای آزمودنی‌ها پخش کنند و پس از پخش هر ویدئوکلیپ، جداولی که دربرگیرنده مجموعه‌ای از هیجانات بازیگران است را

در اختیار آزمودنی‌ها قرار دهند. برای هر بازیگر جدولی مخصوص طراحی و داخل آن ۱۵ هیجان قرار گرفته است. آزمودنی می‌بایست پنج هیجان را به ترتیب اهمیت و آن‌هایی که بازیگر در طول فیلم بیش از سایرین تجربه‌اش کرده است، انتخاب کند و سپس در یک طیف لیکرت از ۱ تا ۱۰ شدت آن هیجان را نیز انتخاب کند. نمرات نزدیک به عدد یک به معنای این است که بازیگر با شدت کم و خفیفی آن هیجان را تجربه کرده است و نمرات نزدیک به عدد ۱۰ نشان از شدت بالای آن هیجان دارد. با توجه به تعداد ویدئوکلیپ‌ها، شرکت‌کنندگان در مجموع باید هیجانات ۲۰ بازیگر را استنتاج کنند. در نهایت، آزمونگر می‌تواند انتخابات آزمودنی‌ها را با جداول معیار مقایسه کند و بر اساس تعداد انتخابات درست، از صفر تا پنج برای هر بازیگر نمره مشخصی تعیین کند و در مجموع برای هر شخص از ۱۰۰ نمره، یک نمره به عنوان نمره بعد شناسایی دقت همدلانه در نظر بگیرد. سپس بر اساس مقایسه نمرات شدت انتخاب شده با میانگین نمره شدت، یک نمره به عنوان نمره بعد شدت دقت همدلانه نیز تعیین کند. محققین می‌توانند ویدئوکلیپ‌های استاندارد شده، جداول هیجانات، سؤالات و ابهامات خود را از طریق ایمیل از نویسنده مقاله دریافت و برطرف کنند.

این مطالعه همچون سایر مطالعات با محدودیت‌هایی همراه بوده است. یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های موجود در این مطالعه این است که همچون غالب پژوهش‌های پیشین، نمونه‌های این مطالعه نیز به‌طریق داوطلبانه و دردسترس برگزیده شدند. این راهبرد به دلیل تخطی از اصل تصادفی بودن، می‌تواند احتمال معرف بودن نمونه را کاهش داده و تعمیم یافته‌ها را با محدودیت مواجه سازد. علاوه بر این، آنلاین بودن و زمان‌بر بودن فرایند اجرای پژوهش در هر مرحله، میزان دقت عملکردی شرکت‌کنندگان را کاهش می‌دهد، بدیهی است با ارزیابی حضوری و نظارت مستقیم پژوهشگر، نتایج بدست آمده قابلیت اتکای بیشتری خواهند داشت. پژوهش‌های آتی می‌توانند با الگو گرفتن از این پژوهش و تمرکز بر روی مسائل خاص و مشخص در روابط زوجین همچون خیانت، حسادت و غیره، مجموعه‌هایی متمایز، نوین و در عین حال تخصصی‌تر از محرک‌های استاندارد تهیه کنند. همچنین استفاده از انیمیشن‌ها در حیطه کودک و نوجوان، به منظور کشف تفاوت در توانمندی دقت همدلانه در بین گروه‌هایی با سنین و ویژگی‌های مختلف می‌تواند به عنوان موضوعی برای پژوهش‌های آتی مورد توجه محققان قرار گیرد.

سپاسگزاری

از کلیه زوج درمانگران، متخصصان در زمینه فیلم و سینما و شرکت‌کنندگانی که در انجام این پژوهش یاری‌رسان بوده‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش پیش از اجرا در کمیته اخلاق دانشگاه شهید بهشتی توسط متخصصین مورد بررسی قرار گرفت و موفق به دریافت شناسه اخلاق IR.SBU.REC.1400.065 در سامانه ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی گردید. مطابق با موازین اخلاقی، در این مطالعه توضیحات لازم پیرامون اهداف پژوهش، روش اجرا و محرمانه ماندن اطلاعات در صفحه اول پرسشنامه‌ها به جهت آگاهی بیشتر شرکت‌کنندگان قرار داده شد. در هیچ یک از مراحل، هیچگونه اطلاعات هویتی مبنی بر اسم و فامیل از شرکت‌کنندگان پرسیده نشد و آن‌ها می‌توانستند به میل خود پیش از تکمیل پرسشنامه‌ها از مطالعه خارج شوند.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

مشارکت نویسندگان

مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول در رشته روان‌شناسی بالینی دانشگاه شهید بهشتی تهران می‌باشد. نویسنده اول وظیفه گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری، نوشتار نسخه اولیه مقاله را برعهده داشت. این پژوهش از شروع طراحی تا انتها تحت نظارت اساتید راهنما (نویسنده دوم) و مشاور (نویسنده سوم) بوده است.

منابع فارسی

عبدی، محمدرضا، نجاتی، وحید، ذبیح زاده، عباس، محسنی، مصطفی، و محمدی، روح اله. (۱۳۹۱). مقایسه توانایی‌های همدلی و ذهن‌خوانی در زوجین متقاضی طلاق و گروه عادی. اندیشه

و رفتار در روانشناسی بالینی (اندیشه و رفتار)، پاییز، (پیاپی ۲۵): ۶۷-۷۶.

ملکی، قیصر، مظاهری، علی، نجاتی، وحید، برهانی، خاطرہ، سراج، آذین. (۱۳۹۸).
هنجارهای عاطفی واژگان دل‌بستگی در زبان فارسی. فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان
ایرانی_ سال شانزدهم، زمستان، (پیاپی ۶۲): ۱۱۹-۱۳۴.

منابع انگلیسی

- Cohen, S., Schulz, M. S., Liu, S. R., Halassa, M., & Waldinger, R. J. (2015). Empathic accuracy and aggression in couples: Individual and dyadic links. *Journal of marriage and family*, 77(3), 697-711.
- Crenshaw, A. O., Leo, K., & Baucom, B. R. (2019). The effect of stress on empathic accuracy in romantic couples. *Journal of Family Psychology*, 33(3), 327.
- Davis, M. H., & Oathout, H. A. (1987). Maintenance of satisfaction in romantic relationships: Empathy and relational competence. *Journal of personality and social psychology*, 53(2), 397.
- Demurie, E., De Corel, M., & Roeyers, H. (2011). Empathic accuracy in adolescents with autism spectrum disorders and adolescents with attention-deficit/hyperactivity disorder. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 5(1), 126-134.
- Eklund, J. H., & Meranius, M. S. (2021). Toward a consensus on the nature of empathy: A review of reviews. *Patient Education and Counseling*, 104(2), 300-307.
- Freedberg, S. (2007). Re-examining empathy: a relational—feminist point of view. *Social Work*, 52(3), 251-259.
- Hinneken, C., Loeys, T., De Schryver, M., & Verhofstadt, L. L. (2018). The manageability of empathic (in) accuracy during couples' conflict: Relationship-protection or self-protection. *Motivation and Emotion*, 42(3), 403-418.
- Ickes, W., Fillo, J., Kim, J. S., Oriña, M. M., Rholes, S., Simpson, J. A., & Winterheld, H. A. (2011). Attachment and the management of empathic accuracy in relationship threatening situations.
- Ickes, W., & Hodges, S. D. (2013). Empathic accuracy in close. *The Oxford handbook of close relationships*, 348-373.
- Ickes, W. (2016). Empathic accuracy: Judging thoughts and feelings.

- [Kharidar, S., & Zeinali, A. \(2019\). The role of emotional and cognitive empathy in predicting job and burnout satisfaction of nurses. *Journal of Nursing Education*, 7\(5\), 45-51.](#)
- [Kimmes, J. G., Edwards, A. B., Wetchler, J. L., & Bercik, J. \(2014\). Self and other ratings of dyadic empathy as predictors of relationship satisfaction. *The American Journal of Family Therapy*, 42\(5\), 426-437.](#)
- [Levenson, R. W., Haase, C. M., Bloch, L., Holley, S. R., & Seider, B. H. \(2014\). Emotion regulation in couples.](#)
- [MacDonald, H. Z., & Price, J. L. \(2019\). The role of emotion regulation in the relationship between empathy and internalizing symptoms in college students. *Mental Health & Prevention*, 13, 43-4.](#)
- [Maleki, G., Mazaheri, M. A., Nejati, V., Borhani, K., & Bosmans, G. \(2021\). The Attachment-related picture set \(ARPS\): development and validation. *Current Psychology*, 1-12.](#)
- [Mast, M. S., Hall, J. A., & Ickes, W. \(2006\). Inferring power- relevant thoughts and feelings in others: A signal detection analysis. *European Journal of Social Psychology*, 36\(4\), 469-478.](#)
- [Schmidt, C. D., & Gelhert, N. C. \(2017\). Couples therapy and empathy: An evaluation of the impact of imago relationship therapy on partner empathy levels. *The Family Journal*, 25\(1\), 23-30.](#)
- [Schweinle, W. E., Ickes, W., & Bernstein, I. H. \(2002\). Emphatic inaccuracy in husband to wife aggression: The overattribution bias. *Personal Relationships*, 9\(2\), 141-158.](#)
- [Sened, H., Lavidor, M., Lazarus, G., Bar-Kalifa, E., Rafaeli, E., & Ickes, W. \(2017\). Empathic accuracy and relationship satisfaction: A meta-analytic review. *Journal of Family Psychology*, 31\(6\), 742.](#)
- [Shojaeifar, S., Zarif Mohtasham, M., & Samimi, Z. \(2021\). Predicting of Marital Satisfaction of Married Women During Coronavirus Epidemic based on Interpersonal Communication Skills and Mind Reading Ability. *Women and Family Studies*.](#)
- [Verhofstadt, L., Devoldre, I., Buysse, A., Stevens, M., Hinnekens, C., Ickes, W., & Davis, M. \(2016\). The role of cognitive and affective empathy in spouses' support interactions: An observational study. *PloS one*, 11\(2\), e0149944.](#)

ضمائم و پیوست‌ها

پیوست شماره یک

جدول ۶- ویدئو کلیپ‌های مرحله اول از مطالعه یکم

ردیف	اسم فیلم	سال تولید	محتوای کلیپ	تعداد برش‌های انتخابی	ردیف	اسم فیلم	سال تولید	محتوای کلیپ	تعداد برش‌های انتخابی
۱	زیر سقف دودی	۱۳۹۵	تعارض	۲	۱۷	عصریخندان	۱۳۹۳	تعارض	۱
۲	زندگی مشترک آقای محمودی و بانو	۱۳۹۱	تعارض	۱	۱۸	من همسرش هستم	۱۳۹۰	تعارض	۱
۳	سعادت آباد	۱۳۸۹	تعارض	۱	۱۹	رگ خواب	۱۳۹۴	تعارض	۲
۴	جدایی نادر از سیمین	۱۳۸۹	تعارض	۳	۲۰	ملی و راه‌های نرفته‌اش	۱۳۹۶	تعارض	۱
۵	هت تریک	۱۳۹۵	تعارض	۱	۲۱	تنهایی لایلا	۱۳۹۴	صمیمیت	۴
۶	ایتالیا ایتالیا	۱۳۹۶	تعارض	۱	۲۲	شوق پرواز	۱۳۹۰	صمیمیت	۷
۷	نبات	۱۳۹۶	تعارض	۱	۲۳	ارمغان تاریکی	۱۳۸۹	صمیمیت	۱
۸	بلوک ۹ خروجی ۲	۱۳۹۲	تعارض	۱	۲۴	شهرزاد	۱۳۹۵	صمیمیت	۲
۹	هفت ماهگی	۱۳۹۴	تعارض	۱	۲۵	اتاق تاریک	۱۳۹۶	صمیمیت	۱
۱۰	چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت	۱۳۹۳	تعارض	۱	۲۶	فرشته‌ها با هم می‌آیند	۱۳۹۲	صمیمیت	۱
۱۱	اتاق تاریک	۱۳۹۶	تعارض	۲	۲۷	آنام	۱۳۹۷	صمیمیت	۳
۱۲	مرگ ماهی	۱۳۹۳	تعارض	۱	۲۸	زیرسقف دودی	۱۳۹۵	صمیمیت	۱
۱۳	عادت نمی‌کنیم	۱۳۹۵	تعارض	۱	۲۹	زرد	۱۳۹۵	صمیمیت	۱
۱۴	بمب یک عاشقانه	۱۳۹۶	تعارض	۱	۳۰	امکان مینا	۱۳۹۴	صمیمیت	۲
۱۵	کنعان	۱۳۸۶	تعارض	۱	۳۱	ایتالیا ایتالیا	۱۳۹۶	صمیمیت	۱
۱۶	سد معبر	۱۳۹۵	تعارض	۱	۳۲	بمب یک عاشقانه	۱۳۹۶	صمیمیت	۱